

3. Концептуальні засади взаємодії політики й управління : навч. посіб. / авт. кол. : Е. А. Афонін, Я. В. Бережний, О. Л. Валевський та ін. ; за заг. ред. В. А. Ребкала, В. А. Шахова, В. В. Голубь, В. М. Козакова. - К. : НАДУ, 2010. - 300 с.

4. Моделі узгодження інтересів влади і бізнесу // http://old.niss.gov.ua/book/Jalilo2/3_1.htm#a1

5. Про співробітництво територіальних громад. Закон України від 17.06.2014р. № 1508-18 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1508-18>

Володимир ПОСТНІКОВ

Тернопільський національний економічний університет, Україна

ПЕРСПЕКТИВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА ЯК МЕХАНІЗМУ РЕГУЛЮВАННЯ ЯКОСТІ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ

Попри значну увагу дослідників на питаннях розробки ефективних механізмів та засобів впливу, спрямованих на забезпечення гідного рівня та якості життя населення й гарантування соціального захисту громадян, поза увагою залишаються проблеми налагодження системи ефективних взаємовідносин між органами державної влади та бізнесом щодо їх вирішення.

Одним з варіантів переходу від соціального діалогу органів державної влади та бізнесу до економічного є розвиток державно-приватного партнерства. Державно-приватне партнерство це особлива форма співпраці держави/територіальної громади з приватним бізнесом задля реалізації суспільно значущих, складних і значних за вартістю проектів, поширена в країнах розвинених ринкових відносин і перехідної економіки. Згідно Закону України «Про державно-приватне партнерство» державно-приватне партнерство – співробітництво між державою Україна, Автономною Республікою Крим, територіальними громадами в особі відповідних державних органів та органів місцевого самоврядування (державними партнерами) та юридичними особами, крім державних та комунальних підприємств, або фізичними особами - підприємцями (приватними партнерами), що здійснюється на основі договору в порядку, встановленому законодавчими актами.

Державно-приватне партнерство (ДПП) – особливий різновид співпраці носіїв публічних інтересів (держави, органів місцевого самоврядування) та приватних інтересів (окремих суб'єктів підприємництва чи їх групи), для якої притаманні такі ознаки: суспільна

необхідність в реалізації складного та довгострокового проекту; сторони партнерства: одна із сторін - носій публічних інтересів – держава, територіальна громада, друга сторона – представник (представники) приватного бізнесу (з притаманними останньому інтересами); партнерський (рівноправний) характер взаємовідносин ДПП; наявність у сторін ДПП спільної мети та чітко визначеного публічного інтересу певного рівня (загальнодержавного, регіонального, місцевого); об'єднання активів та управлінського досвіду/навичок учасників ДПП; опосередкування відносин ДПП за допомогою правових документів, насамперед, договорів (контрактів), що укладаються в межах ДПП; дотримання справедливості при розподілі ризиків між сторонами ДПП та їх участі у використанні отриманих від такого партнерства результатів (певний розподіл ризиків визначається в кожному конкретному випадку - залежно від спроможності партнерів щодо їх оцінки, контролю, здатністю впоратися з цими ризиками/управляти ними); необхідність захисту економічної конкуренції та інтересів основних категорій її учасників з метою попередження або мінімізації негативних наслідків монополізації ринку, зловживань з боку приватних партнерів та забезпечення ефективного використання останніми наданих їм можливостей. ДПП передбачає можливість приватного партнера виконувати наступні функції: проектування; фінансування; будівництво; відновлення (реконструкція, модернізація); експлуатація; пошук; обслуговування, а також інших функцій, пов'язаних з виконанням договорів, укладених у рамках ДПП.

ДПП в Україні, як механізм взаємодії органів державної влади та бізнесу, не набуло належного поширення. Про це свідчить динаміка показників реалізації проектів на засадах ДПП в Україні, загальні обсяги інвестицій в інфраструктурні проекти на основі використання форм ДПП протягом 1990-2013 років хоча і становили 14,4 млрд. дол. США, проте 81,5% з них припадало на телекомунікаційний сектор, розвиток якого є тенденцією сучасного інформаційного світу.

Така ситуація свідчить про недостатній рівень використання потенціалу ДПП для розвитку економічної та соціальної інфраструктури національної економіки, а отже, і для підвищення рівня життя населення.

В основу формування та розвитку механізму ДПП в Україні необхідно покласти загальноприйняті у світовій практиці принципи, зокрема: пріоритетність інтересів держави (держава виступає замовником проекту і визначає основні правила взаємодії з бізнесом); ефективний розподіл ризиків між сторонами, тобто ризик має

передаватись тій стороні, яка може ефективніше ним управляти; політична підтримка держави, що означає проведення чіткої державної політики, яка є основою для вирішення всіх спірних питань, що виникають у процесі виконання проектів ДПП; принципи прозорості (суспільство, на задоволення потреб якого спрямовані дії партнерів, має доступ до інформації відносно їх діяльності); партнерський, рівноправний характер відносин між сторонами. За умов, що сформувались в Україні ці принципи, на нашу думку, мають бути доповнені наступними: гарантованість джерел ресурсів партнерів; економічна паритетність, що означає спрямованість ресурсів для реалізації тих проектів ДПП, які забезпечують максимальний економічний чи соціальний ефект; економічна (чи соціальна) ефективність реалізації проектів ДПП; відповідальність сторін ДПП за дотриманням договірних засад співробітництва та досягнення кінцевої мети; повнота розкриття інформації про реалізацію і наслідки ДПП.

Загалом, удосконалення взаємодії органів державної влади та бізнесу доцільно забезпечувати через реалізацію таких системних кроків: нормативно-правового врегулювання механізму контролю з боку всеукраїнських об'єднань роботодавців і підприємців, об'єднань підприємців та громадських об'єднань за розробкою, прийняттям та виконанням рішень органів державної влади усіх рівнів, обов'язкове систематичне залучення цих об'єднань органами законодавчої та виконавчої влади до вироблення рішень, які знаходяться в рамках їхньої компетенції; створення нормативно-правової бази для дії механізму цивілізованого лобювання бізнесом власних інтересів, в т.ч. прийняття Закону України «Про лобізм» та «Про саморегулювні організації підприємців»; формування механізмів надання максимально повної інформації про стан справ в національній економіці, на внутрішніх ринках, забезпечення прозорості регулюючих і контролюючих органів державного управління; забезпечення рівних умов діяльності на ринку для всіх представників вітчизняного бізнесу та іноземних компаній, надання рівних можливостей доступу до заохочувальних інструментів державної економічної політики, які відповідатимуть міжнародним економіко-правовим нормам і стандартам, запровадження прямої відповідальності за цільовий характер використання коштів, отриманих згідно з цими інструментами; системне здійснення активної конкурентної політики, спрямованої на формування конкурентного середовища, сприятливого для розвитку бізнесу, протидію зловживанням монопольним становищем, негативному впливу на національний ринок у

вигляді цінового, соціального, екологічного та інших видів демпінгу, використанню інших форм недобросовісної конкуренції; забезпечення захисту внутрішнього ринку від надходження недоброякісної, небезпечної імпортової продукції, використання цінового демпінгу тощо, поєднання поступового зниження рівня тарифного захисту з використанням протягом визначеного обмеженого часу захисних засобів для перспективних, соціально значимих, важливих для соціальної стабільності галузей національної економіки; визначення прозорої стратегії реформування податкової системи з метою поетапного зниження фіскального навантаження, переходу до моделі оподаткування, спрямованої на заохочення економічно ефективного бізнесу, інноваційно- та соціально орієнтованого розвитку.

Отже, як підсумок зазначимо, що реалізація запропонованих напрямів взаємодії органів державної влади та бізнесу на базі принципу партнерства, основними механізмами реалізації якої повинні стати механізми ДПП дозволить комплексно вирішити проблему удосконалення системи державного регулювання якості життя населення. В рекомендованій моделі повинні бути чітко зафіксовані зобов'язання сторін: держава гарантує бізнесу створення сприятливого середовища і виробництва необхідних для його функціонування і розвитку таких суспільних благ, як виробнича, соціальна та інституційна інфраструктура; в свою чергу бізнес бере на себе зобов'язання щодо сплати податків і відтворення економічних ресурсів, які використовуються суспільством, для забезпечення якості життя. запропоновано принципи та основні форми партнерства.

Тетяна ПРИСТУПА

Таврійський державний агротехнологічний університет, Україна

ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ У ВИРОБНИЧІЙ СФЕРІ

Основу виробничої безпеки України визначають групи індикаторів співставлення валової доданої вартості промисловості, ступеня зносу основних засобів та рівня рентабельності операційної діяльності підприємств окремих галузей, які дозволяють опосередковано оцінити стан матеріально-технічної бази, рівень застосовуваних технологій, міжгалузевих зв'язків та загальної ефективності виробництва (табл. 1).